

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСТАНОВ СОЦІАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

FINANCIAL SUPPORT OF SOCIAL ESTABLISHMENTS: STATE, PROBLEMS AND WAYS OF THEIR SOLVING

УДК 336.645

Сафонов Ю.М.

д.е.н., професор, професор кафедри макроекономіки та державного управління

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

Патинська М.М.

здобувач кафедри макроекономіки і державного управління

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

У статті розкрито сутність фінансового забезпечення діяльності соціальних установ та основні його джерела і форми. З'ясовано сучасний стан фінансового забезпечення установ соціального спрямування. На основі аналізу обсягів фінансування соціальних закладів Житомирської області досліджено реальні та актуальні проблеми фінансового забезпечення, запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: бюджетна установа, бюджетний моніторинг, бюджетні ресурси, видатки, джерела фінансування, загальний фонд, позабюджетні ресурси, спеціальний фонд, фінансове забезпечення, форми фінансування.

В статье раскрыта сущность финансового обеспечения деятельности социальных учреждений, основные его источники и формы. Освещено современное состояние финансового обеспечения учреждений социальной направленности. На основе анализа финансирования социальных учреждений

Житомирской области исследованы реалии, актуальные проблемы финансового обеспечения, предложены пути его решения.

Ключевые слова: бюджетное учреждение, бюджетный мониторинг, бюджетные ресурсы, расходы, источники финансирования, общий фонд, внебюджетные ресурсы, специальный фонд, финансовое обеспечение, формы финансирования.

The article deals with the main points of financial support of social establishments' activity and its main sources and forms. It is analyzed the modern state of financial support of social establishments. It is examined the real state and actual problems of financial support, the ways of their decision are suggested based on the analysis of amount of social establishments' financial support in Zhytomyr region.

Key words: budget establishment, budget control, budget resource, expenditure, sources of funding, general fund, extrabudgetary funds, special fund, financial support, forms of funding.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку соціально орієнтованої моделі ринкової економіки в Україні важливою є проблема функціонування установ соціальної сфери, зокрема забезпечення потреб в їх фінансуванні. Вирішення цього питання зумовлене такими основними факторами, як стан економіки, вдосконалення процесів формування та розподілу фінансових ресурсів, оперативне управління, фінансовий контроль.

У 2015 р. на розвиток вітчизняної економіки суттєвий вплив мали такі фактори: збереження негативного зовнішньоекономічного фону, несприятлива цінова кон'юнктура на зовнішніх ринках, військовий конфлікт на сході України, зовнішня агресія та дисбаланси на валютному ринку [11].

Нині за обмежених бюджетних ресурсів держава не може забезпечити потреб у фінансуванні соціальної сфери. Згідно з даними Державної служби статистики України, у 2015 р. спостерігалось падіння реального ВВП, яке в I кварталі 2015 р. становило 17,2%. Номінальний ВВП за цей період становив 367,6 млрд. грн. [7]; мало місце вилучення окремих статей витрат соціальної спрямованості.

За даними Бюджетного моніторингу (виконання бюджету за січень-вересень 2015 р.), частка видатків соціального спрямування у зведеному та державному бюджетах 2015 р. є найнижчими за останні п'ять років (55,8% та 36,5% відповідно); у місцевому бюджеті – 1,6 в. п., до 84% [2]. Однак простежується й позитивна динаміка: найкраще фінансувалися видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (70,7% річного плану

обсягу, що на 2,7 в. п. менше, ніж у минулому році); видатки соціального спрямування зведеного бюджету становили 241,6 млрд. грн. (порівняно з минулим роком зросли на 5,8%) [2].

Стан, що склався, вимагає дослідження перспективи фінансового забезпечення установ соціального спрямування, обґрунтування шляхів його вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми розвитку соціальної сфери та різні аспекти її фінансового забезпечення досліджували відомі зарубіжні вчені: Дж. Б'юкенен, Ш. Бланкарт, Ю. П. Лисицин, Б.А. Райсберг, В.М. Родіонова, В.К. Сенгачов, О.Б. Стародубцева, Дж. Стігліц, А.Д. Шеремет. Цінні доробки фінансового забезпечення бюджетних установ та їх проблем мають вітчизняні науковці, зокрема О.Д. Василик, Г.Л. Вознюк, А.Г. Загородній, Т.С. Смовженко, Н.М. Ткачук, В.М. Федосов, які висвітлили шляхи впровадження ефективних механізмів фінансового забезпечення. Питання забезпечення фінансовими ресурсами бюджетних організацій розглядають Т.М. Боголіб, В.М. Опарін, І.В. Сало, О.Г. Тягушева та ін. Особливу увагу вивченню фінансового забезпечення соціального захисту населення в умовах економічних перетворень приділяють В.Г. Баранова, Г.В. Герасименко, Л.Я. Гончарук, О.В. Макарова, К.В. Павлюк, Н.Г. Пігуль, Д.В. Полозенко, І.Б. Стефанюк.

Проте на сьогодні спроби оцінити фінансове забезпечення установ соціального спрямування, як і бюджетне забезпечення соціальної сфери загалом, носять фрагментарний характер. На

нашу думку, дослідження основних проблем фінансування соціальних установ дасть змогу в подальшому визначити шляхи оптимізації фінансового забезпечення, що обумовило вибір теми дослідження та її актуальність.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати сучасний стан фінансового забезпечення установ соціального спрямування, виявити актуальні проблеми та визначити шляхи вдосконалення забезпечення фінансовими ресурсами соціальних установ.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі аналізу теоретичного дослідження економічної категорії «фінансове забезпечення», законодавчої бази сформулюємо зміст зазначеного поняття. На нашу думку, фінансове забезпечення соціальних установ – це підсистема фінансового механізму, що являє собою процес регулювання фінансових ресурсів, сформованих за рахунок коштів бюджетів різних рівнів та інших джерел надходжень, із метою створення необхідних умов для ефективного функціонування й діяльності установ, якісного надання соціальних послуг на безоплатній основі.

Сучасна модель фінансування установ соціального спрямування є змішаною: використання коштів державного і місцевих бюджетів та дозволених законом позабюджетних джерел. Традиційно найвагомішим джерелом фінансового забезпечення бюджетних установ є кошти державного та місцевих бюджетів, тоді як кошти, отримані з інших джерел, – лише додатковий фінансовий ресурс.

Окреслимо форми фінансування соціальних установ:

- 1) кошторисно-бюджетне: за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів (загальний фонд);
- 2) міжбюджетні трансферти (дотація вирівнювання; субвенції; кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; додаткові дотації);
- 3) позабюджетне (власні надходження): надання послуг і виконання робіт за договорами

з підприємствами та організаціями на платній основі, спонсорські внески, гранти тощо (спеціальний фонд).

Бюджетним кодексом України провідним джерелом та основною формою фінансових ресурсів установ соціального спрямування визначено асигнування державних та місцевих бюджетів.

Розглянемо джерела фінансового забезпечення на основі аналізу фінансування соціальних закладів Житомирської області.

За даними Департаменту праці та соціального захисту населення Житомирської обласної державної адміністрації, на 2015 р. для утримання територіальних центрів, згідно з розподілом Міністерства фінансів України, було виділено 64 млн. 262,7 тис. грн., у тому числі для стаціонарних відділень 5 млн. 517,5 тис. грн., за мінімальної потреби 74 млн. 153,1 тис. грн., тобто установи отримали асигнувань лише 87% від потреби [9].

У Житомирській області діє два центри соціально-психологічної реабілітації дітей: обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» (м. Житомир) та міський центр (м. Коростень).

Особливості фінансового забезпечення установ цього типу представимо на прикладі функціонування комунальної установи «Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» Житомирської обласної ради за 2011–2015 рр. Діяльність закладу забезпечується кошторисним фінансуванням, установленим Законом України «Про державний бюджет».

Аналізуючи дані табл. 1, зазначимо, що кошторис на 2015 р. порівняно з попередніми роками зріс. Найбільша питома вага припадає на оплату праці та нарахування на неї; з 2011 до 2015 р. видатки на заробітну плату зросли на 97,1%. Крім того, видатки на заробітну плату плануються лише на основі посадових окладів, обов'язкових надбавок і доплат. Значно збільшено кошти на оплату комунальних послуг та електроносіїв, однак зменшено видатки на дослідження й розробки, окремі заходи реалізації державних програм. Джерелом

Таблиця 1

Порівняльна таблиця показників кошторису (загальний фонд) на 2011–2015 рр. (грн.)

Показники	2011	2012	2013	2014	2015
Оплата праці КЕКВ-2111	851716,05	1018131,68	1245400,00	1467600,00	1678700,00
Нарахування на оплату праці КЕКВ-2120	299142,12	355724,12	440307,00	507559,02	590490,00
Використання товарів і послуг КЕКВ-2200	384620,73	355724,12	964554,85	1476752,46	1580137,14
Оплата комунальних послуг та електроносіїв КЕКВ-2270	207749,96	251853,73	275990,85	281804,79	393097,14
Дослідження і розробки, окремі заходи реалізації державних програм КЕКВ-2280	300,00	–	324,00	–	700,00

Джерело: фінансова звітність комунальної установи «Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» Житомирської обласної ради

забезпечення діяльності закладу є гуманітарна допомога, однак обсяги її мізерні.

До заходів із соціального захисту і соціального забезпечення належать програми та заходи центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, державних органів у справах сім'ї та молоді, державних органів у справах жінок.

Проаналізуємо фінансове забезпечення Житомирського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Аналіз надходження фінансових ресурсів за 2011–2016 рр. свідчить, що з року в рік спостерігається їх збільшення. Значно зросло фінансове забезпечення в 2013 р. відповідно до рішення Житомирської міської ради про виділення додаткових коштів для оплати праці фахівців із соціальної роботи, посади яких було введено. На 2016 р. збільшено фінансування у зв'язку з відкриттям у квітні 2015 р. «Центру соціальної допомоги учасникам АТО та їх сім'ям». Однак значна частина коштів спрямована переважно на оплату комунальних послуг та електроенергії, ціни на які постійно зростають, на придбання товарів, інші видатки. Значно зменшено обсяги на придбання обладнання і предметів довгострокового користування; кошторисом не передбачені капітальні видатки. Має місце неефективне використання

фінансів, зокрема за кодом 191102 у 2012 р. план виконано на 71,7%, у 2013 році – на 72,5%; за кодом 191101 використання запланованих коштів становить 79,7%. Тенденція до стабільності в плануванні, надходженні та використанні коштів спостерігається в 2015 р.

Рішенням Житомирської міської ради прийнято Положення «Про затвердження міської комплексної соціальної програми підтримки сім'ї, дітей та молоді на 2015–2017 роки» від 11.03.2015 р. № 852 (зі змінами і доповненнями від 14.05.2015 р. № 896), відповідно до якого впроваджено програмно-цільовий метод, спрямований на результати, яких необхідно досягти в ході виконання бюджетної програми, на вдосконалення всіх стадій управління фінансами, на забезпечення ефективнішого використання державних коштів, на залучення альтернативних джерел фінансування. Одним із завдань програмно-цільового методу є планування та виконання місцевих бюджетів, проведення аналізу ефективності видатків за бюджетними програмами.

Ринкові засади передбачають принципово інші, ніж раніше, підходи до організації фінансового забезпечення діяльності бюджетних установ, що характеризується поєднанням бюджетного фінансування (за загальним фондом) та формуванням коштів спеціального фонду шляхом надання плат-

Таблиця 2

Динаміка фінансування Житомирського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в 2011–2016 рр. (тис. грн.)

Роки	КФКВ	Планові показники на початок року	Планові показники (зі змінами)	Виконання плану		Відхилення, %
				Сума	%	
2011	091101	458,5	420,7	420,0	99,8	0,2
	091102	50,3	50,3	50,2	99,8	0,2
2012	091101	509,0	1239,7	1169,1	94,3	5,7
	091102	58,9	18,0	12,9	71,7	28,3
2013	091101	1534,5	1545,0	1540,3	99,7	0,3
	091102	20,0	20,0	14,5	72,5	27,5
2014	091101	1819,2	1819,2	1450,0	79,7	20,3
	091102	19,6	19,6	19,6	100,0	0
2015	091101	1575,0	1575,0	1575,0	100,0	0
	091102	79,7	79,7	77,6	97,4	2,6
2016	091101	1915,6				
	091102	123,4				

Джерело: фінансова звітність Житомирського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Таблиця 3

Показники витрат – Ресурсне забезпечення міської комплексної цільової соціальної програми підтримки сім'ї, дітей та молоді на 2015–2017 рр. (тис. грн.)

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми				Усього витрат на виконання програми
	I	II	III		
	2015	2016	2017		
Обсяг ресурсів, усього, у т. ч.	2180,3	2298,3	2514,9		6993,5
Міський бюджет (тис. грн.)	2180,3	2298,3	2514,9		6993,5
Інші джерела фінансування	-	-	-		-

Джерело: витяг із рішення Житомирської міської ради «Про затвердження міської комплексної соціальної програми підтримки сім'ї, дітей та молоді на 2015–2017 роки» від 11.03.2015 р. № 852

них послуг (виконанням робіт за договорами з підприємствами та організаціями на платній основі), функціонування підсобних господарств та майстерень; отримання грантів, дарунків, благодійних внесків, гуманітарної допомоги, а також інших, не заборонених законодавством надходжень [13].

Поділяємо думку фінансистів, що зміни у фінансовому забезпеченні дають змогу отримати бюджетним установам можливість:

- на власний розсуд використовувати матеріальні та частину фінансових ресурсів, що знаходяться в їх розпорядженні (бюджетні заклади отримали право здавати в оренду іншим підприємствам і організаціям будівлі та споруди, транспортні засоби, інші матеріальні цінності;
- надавати послуги на платній основі;
- установлювати ціни на послуги таким чином, щоб вони відповідали завданню самоокупності та самофінансування.

Тому за своїм змістом кошторисне фінансування охоплює не тільки ті кошти, що надаються з бюджетів, але й ті, що надходять за рахунок здійснення господарської діяльності [10].

Особливості бюджетного та позабюджетного фінансування проілюструємо на прикладі Коростишівської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату Житомирської обласної ради.

За даними табл. 4, бюджетні кошти становили в 2011 р. 4 987 041,60 грн. і до 2015 р. збільшилися до 7 011 721,3 грн. Основним джерелом фінансування є кошти обласного бюджету, їх частина у складі надходжень становить 98,1%. Аналіз позабюджетних джерел фінансових ресурсів, які становлять спеціальний фонд бюджету, дав змогу виявити їх збільшення за окремими роками: процентне відношення від благодійної допомоги стосовно інших джерел фінансування становить у 2011 р. 24,37%. Така динаміка вказує на збільшення спонсорської допомоги та відповідне покращання бюджетного фінансування школи.

За свідченням офіційних джерел, в Україні загалом спостерігається позитивна динаміка обсягів спеціального фонду соціальних установ. Однак ця динаміка по-різному виявляється в закладах.

Проаналізувавши дані таблиці, можемо зробити висновок, що надходження коштів вищезазначених установ суттєво різняться. Слід відзначити тенденцію до зменшення частки доходів за спеціальним фондом у Житомирському міському центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; крім того, у 2013–2014 рр. такі надходження взагалі відсутні. Суттєва різниця (за роками) в надходженнях до КУ «Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» Житомирської

Таблиця 4

Структура джерел фінансового забезпечення Коростишівської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату Житомирської обласної ради в 2011–2015 рр. (грн.)

Показники за джерелами надходження коштів	2011	2012	2013	2014	2015
1. Бюджетне фінансування	4987041,60	5590210,55	6157314,00	6417723,00	7011721,93
2. За джерелами власних надходжень, у т. ч.:	1179301,42	164239,75	75515,94	71353,76	169173,17
а) як плата за послуги	443,65	926,85	2091,50	1153,50	2304,60
б) за іншими джерелами власних надходжень	1178857,77	163,312	73424,44	70200,26	166868,57
У процентному відношенні:					
1. Бюджетне фінансування	75,63%	97,1%	98,9%	98,9%	97,74%
2. За джерелами власних надходжень	24,37%	2,9%	1,1%	1,1%	2,26%

Джерело: фінансова звітність Коростишівської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату Житомирської обласної ради

Таблиця 5

Порівняльна таблиця обсягів спеціального фонду окремих установ, грн.

Показники за джерелами надходження коштів	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Житомирський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	–	169200,00	–	–	3900,0
КУ «Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» Житомирської обласної ради	7759,30	17814,13	30894,92	5694,38	10784,99
Коростишівська спеціалізована загальноосвітня школа-інтернат Житомирської обласної ради	1179301,42	164239,75	75515,94	71353,76	169173,17

Джерело: складено автором на основі фінансової документації вищезазначених установ

обласної ради, спостерігається тенденція до їх зниження в останні роки. Найбільше фінансування за обсягами спеціального фонду Коростишівської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату Житомирської обласної ради водночас характеризується стрибкоподібними зростаннями; слід відзначити тенденцію до збільшення частки доходів від благодійної допомоги спонсорів та меценатів, яка в 2011 р. становила 1 178 857,77 грн. і була призначена для будівництва приміщення.

Усі кошти спеціального фонду розподіляються за повною економічною класифікацією на здійснення видатків спеціального призначення. Місцеві органи влади уповноважені приймати рішення щодо збільшення обсягів цього фонду (за необхідності). Так, Розпорядженням Житомирської обласної державної адміністрації від 23.12.2015 р. № 426 «Про внесення змін до обласного бюджету на 2015 рік» збільшено видатки по головному розпоряднику коштів – управлінню освіти Житомирської обласної державної адміністрації на суму 18,0 тис. грн., у тому числі: по КТКВК 070302 «Загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків».

Однак, на думку фахівців, процес формування та управління надходженнями спеціального фонду занадто централізований, не використовуються повною мірою можливості збільшення обсягів фонду.

Використання коштів спеціального фонду здійснюється в межах сум, що фактично надійшли до нього на відповідну мету. На кінець бюджетного періоду Державна казначейська служба України зберігає залишки на рахунках спеціального фонду для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення.

Використання коштів спеціального фонду підлягає ретельному контролю, однак на сьогодні ефективний механізм контролю відсутній.

Одним із джерел власного фінансування бюджетних установ є також отримання допомоги від спонсорів та меценатів. Проте розвиток спонсорських зв'язків, пошук меценатів, інших подібних джерел залучення позабюджетних коштів в Україні серйозно стримується податковою політикою, а також фінансовою неспроможністю значної частини підприємницьких структур і низьким рівнем добробуту населення країни [13].

Розглядаючи спонсорство з боку підприємницьких структур, економісти зазначають, що сьогодні в Україні немає фінансових стимулів до здійснення спонсорських акцій. Щоб пожертвувати бюджетним установам, а також благодійним організаціям, які спрямовують частину коштів на потреби освіти, здоров'я, соціального захисту, стали регулярними, слід створити комплекс умов: по-перше, звільнити добродійні вне-

ски від податків; по-друге, забезпечити контроль із боку меценатів, на що конкретно витрачаються кошти, які виділяються ними [13].

Варто зазначити, що покращання фінансового забезпечення бюджетних установ можливе не лише за рахунок пошуку додаткових джерел фінансування, але й шляхом ефективного використання наявних.

Отже, основними проблемами фінансового забезпечення соціальних установ є:

- недостатні обсяги бюджетних коштів для їх фінансування, соціальні видатки на частину статей розподіляються в меншому обсязі, ніж потрібно для ефективного надання соціальних послуг,
- відсутність дієвих механізмів фінансового забезпечення;
- неефективне управління фінансовими ресурсами, що призводить до залишку коштів за звітний період;
- процес формування та управління надходженнями спеціального фонду занадто централізований;
- не використовуються повною мірою можливості збільшення обсягів спеціального фонду;
- повільно впроваджується програмно-цільовий метод управління фінансами, спрямований на забезпечення ефективного використання державних коштів, на залучення альтернативних джерел фінансування.

Із метою оптимізації фінансового забезпечення установ соціального спрямування необхідно:

- переглянути міжбюджетні відносини та відносини державного й недержавного секторів фінансування, громадських організацій;
- удосконалити процеси формування й розподілу фінансових ресурсів;
- забезпечити виконання плану надходжень до дохідної частини бюджету з метою уникнення бюджетного дефіциту;
- активізувати роботу в напрямі залучення спонсорської допомоги;
- внести зміни до законодавчої бази щодо благодійної допомоги;
- розробити ефективний механізм контролю коштів спеціального фонду;
- впроваджувати нові підходи до управління бюджетними коштами, використовувати прогресивні технології, методи, зокрема програмно-цільовий метод управління фінансами;
- здійснювати цільове фінансування конкретних установ.

Висновки. У сучасних умовах функціонування соціальних установ джерелами є кошти державного і місцевого бюджетів, фондів, власні кошти установ, організацій, добровільні внески. Притому найбільшу частку видатків становлять кошти бюджетів усіх рівнів. Має місце тенденція до зростання частки фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Однак кошто-

рисне фінансування не створює необхідних умов для ефективного функціонування й діяльності бюджетних установ; відсутні стимули до пошуку шляхів оптимального використання фінансових ресурсів. Постає нагальна проблема у застосуванні прогресивних методів планування та управління фінансовими ресурсами, зокрема впровадження програмно-цільового методу планування та виконання місцевих бюджетів, спрямованого на посилення відповідальності за фінансове забезпечення бюджетних програм і результати їх реалізації, доцільності розподілу та використання бюджетних коштів.

Спостерігається нестабільність і недостатність фінансування; відсутність раціонального співвідношення бюджетних і позабюджетних джерел фінансування; обмеженість джерел формування фінансових ресурсів та жорстка регламентація напрямів їх використання, зокрема коштів на капітальне будівництво; не передбачено перспективного розвитку соціальних установ.

Результати аналізу забезпечення фінансовими ресурсами в установах соціального спрямування та виявлення проблем функціонування закладів вищезазначеного типу за умов дефіциту коштів дають підстави стверджувати, що чинна система фінансування з бюджетів усіх рівнів не задовольняє потреб у наданні належної якості соціальних послуг.

Отже, необхідно розробити прогресивні моделі формування структури фінансових ресурсів в установах соціального спрямування, яка сприятиме підвищенню якості фінансового забезпечення, ефективності надання соціальних послуг у сучасних економічних умовах. Це питання зумовлює потребу в подальших дослідженнях.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Бюджетний моніторинг (виконання бюджету за січень-вересень 2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/news/429/130535/?lang=ua>.
3. Журавка Ф.О., Кравченко О.В. Вдосконалення системи фінансування бюджетних установ в умовах зростання соціальної відповідальності / Ф.О. Журавка, О.В. Кравченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/yandsearch?rdrnd=420063&win=116&text=3>.
4. Журавка Ф.О. Оцінка ефективності реалізації державних цільових програм у соціальній сфері / Ф.О. Журавка, Н.В. Овчарова // Бізнес Інформ. – 2014. – № 6. – С. 202–206.
5. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до

визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства / В. Костецький // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 4(29). – С. 135–145.

6. Кузьминчук Н.В. Аналіз видів міжбюджетних трансфертів щодо вирішення регіональних проблем формування бюджету / Н.В. Кузьминчук, О.Г. Зима // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 198–205.

7. Лист Міністерства фінансів України від 13 серпня 2015 р. «Щодо підготовки бюджетних запитів до проекту державного бюджету на 2016 рік та прогнозу державного бюджету на 2017–2018 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/yandsearch?rdrnd=604396&win=116&text=Лист%20Міністерства%20фінансів%20України%20від%2013%20серпня%202015%20року%20Щодо%20підготовки%20бюджетних%20запитів%20до%20>

8. Наказ Міністерства соціальної політики України «Про внесення змін до Переліку товарів, робіт та послуг, на закупівлю яких спрямовуються кошти, що підлягають перерахуванню Пенсійним фондом України та органами праці та соціального захисту населення установам, які перебувають на повному державному утриманні» від 19.03.2013 р. № 129 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/yandsearch?rdrnd=773024&win=116&text=Наказ%20Міністерства%20соціальної%20політики%20України%20Про%20внесення%20змін%20до%20>

9. Наказ Департаменту праці та соціального захисту населення Житомирської обласної державної адміністрації «Про підготовку підвідомчих установ системи соціального захисту населення до роботи в осінньо-зимовий період 2015–2016 років» від 05.06.2015 р. № 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/yandsearch?rdrnd=729284&win=116&text=>

10. Пігуль Н.Г., Люта О.В. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Н.Г. Пігуль, О.В. Люта [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_F/Liuta_008.pdf.

11. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік» «Інформація про соціально-економічне становище країни» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/search/?text=>

12. Ткачук Н.М. Фінанси бюджетних установ : теоретична сутність, форми і методи / Н.М. Ткачук, В.О. Кравчук // Наука й економіка. – 2010. – № 2(18). – С. 99–105.

13. Тягушева О.Г. Державне управління фінансового забезпечення розвитку освітньої системи України / О.Г. Тягушева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr/du/2009_3/files/DU309_49.pdf.

14. Хімченко А.П., Кубасик К.С. Фінансове планування кошторисно-бюджетного фінансування закладів освіти / А.П. Хімченко, К.С. Кубасик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yandex.ua/search/?text=>